

Arhimandrit Ioan (Krestiankin)

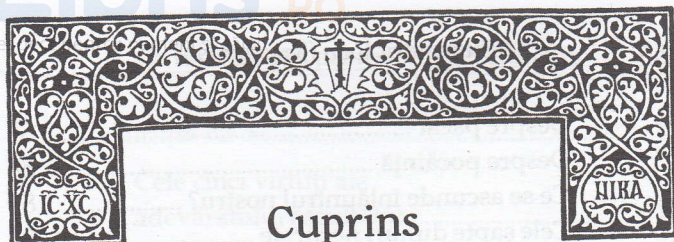
CARTE DE CĂPĂTÂI PENTRU CĂLUGĂRI ȘI MIRENI

Traducere din limba rusă:

CRISTEA FLORENTINA

EDITURA EGYMENITA

2016

Cuprins

Prefață	7
Întemeierea monahismului	9
Întemeietorii Lavrei Pecerska din Kiev și ai monahismului în Rusia	24
Despre monahism. Patru învățături ale Protoiereului Ioan Vostorgov	29
<i>Noul mucenic, Protoiereul Ioan Vostorgov (1864-1918)</i>	<i>29</i>
<i>Ascetismul și monahismul</i>	<i>31</i>
<i>Mănăstirile și slujirea față de popor</i>	<i>50</i>
<i>Monahismul</i>	<i>58</i>
<i>Sensul și importanța monahismului</i>	<i>70</i>
O cărare către Singurul lucru, care trebuie	80
<i>Despre îndatoririle monahilor</i>	<i>80</i>
<i>Învățături folositoare de suflet</i>	<i>83</i>
<i>Despre ispite și răbdare</i>	<i>83</i>
<i>Despre smerenie și nevoință</i>	<i>86</i>

Despre păcat	87
Despre pocăință	88
Ce se ascunde înlăuntrul nostru?	89
Cele șapte duhuri necurate	95
Despre cele șapte înflăcărări ale duhului	102
 Listă de Spovedanie	 108
 Spovedania păcatelor, făcută de călugăr în chilie	 115
 Canonul de pocăință al călugărului, care a căzut, dar apoi s-a pocăit	 118
<i>Rugăciunea dinaintea canonului</i>	<i>118</i>
<i>Canon de pocăință, glas 6</i>	<i>119</i>
 Îndreptarul călugărului	 131
 Iertați, binecuvâțați!	 134
 Învățăături pentru călugări	 140
<i>Introducere</i>	<i>140</i>
<i>Publicația № 1</i>	<i>142</i>
<i>Publicația № 2</i>	<i>155</i>
<i>Prefață</i>	<i>155</i>
<i>Firimituri de la masa Cuviosului Teodor Studitul. Din scrierile Cuviosului Teodor Studitul</i>	<i>161</i>

Publicația № 3 199

Cele cinci virtuți ale	
adevăratului ascultător	199
Laudă ascultării	201
Către cel ce citește	
Cuvântul lui Dumnezeu	202
Câteva înștiințări pentru călugări	204
Către cel ce mănâncă	206
Cum să ne mărturisim gândurile	207
Pecetea Sfântului Înger	208
Către călugării care părăsesc mănăstirea	209

Rânduiala tunderii în monahism 210

Ce este mai important: osteneala	
trupească sau paza inimii?	215
Un minunat exemplu de hărnicie	220
Munca și rugăciunea merg împreună	221
Odihna și negrija	223
Nu crede inimii tale	226
Cursele vrăjmașului	228
Rugăciunea în biserică	231
Călugărul și rudeniile lui	235
Discuțiile	244
Primejdia care îl pândește pe	
călugăr din pricina petrecerii în lume	246
Primirea scrisorilor de către călugări	247
Cărtirea	250
Despre răbdare	251
La ce duc mândria și	
neîncrederea față de părinți	257
De ce cad călugării? (Voia proprie)	258
Monahismul este un	
mare dar al lui Dumnezeu	259

Publicația № 4 260

Rugăciunea Sfântului Ioan	
Gură de Aur înaintea citirii și	
ascultării Cuvântului lui Dumnezeu	260
Despre Sfânta Scriptură	260
Despre Rugăciunea lui Iisus	262
Învățătură	262
Munca și rugăciunea	263
Monahul începător	266
Dragostea	267
Cele trei condiții	267
Smerenia	268
Defăimează-te pe tine, călugăre!	268
Despre cei ce ne hulesc pe noi	268
Roagă-te pentru mine!	269
Să nu părăsești mănăstirea!	269
Greșelile mărunte	271
Călugărul tânăr	272
Lenea	272
Luptă-te împotriva diavolului	273
Despre smerenie	273

Cuvinte și cugetări ale
stareților de la Optina 275

Din scrisorile și biografiile
stareților de la Optina 300

Învățăturile Cuvioșilor Varsanufie și Ioan 300

Publicația № 5 302

Rugăciunea înaintea citirii	
Cuvântului lui Dumnezeu	302
Îngerul Păzitor	303
Rugăciuni către Sfântul Înger Păzitor	303

Dreapta judecată și sfatul	346
Lanțul duhovnicesc	359
Curiozitatea	360
Întreabă despre gânduri	361
Întreabă-l pe părintele tău	361
Descoperiri către un sfânt bătrân	363
Despre mutarea în alt loc	365
Cuvintele Cuviosului avva Isaia	367
Rugăciunea lui Iisus	368
Cuvintele Cuviosului Nil Sinaitul	375
<i>Despre mânie</i>	375
<i>Singurătatea</i>	376
<i>Cărțile Vechiului Testament</i>	376
<i>Înrudirea trupească</i>	377
<i>Despre răbdare</i>	378
<i>Salutul</i>	379
Cuvintele Cuviosului Isidor Pelusiotul	380
<i>Aducerea-aminte de Dumnezeu</i>	380
<i>Ascetismul</i>	380
<i>Apărarea de rău</i>	381
<i>Iubirea de sine</i>	381
Ultimele învățături ale	
Sfântului Teofan Zăvorâtul	383
<i>Scrisorile din ultimul an al vieții</i>	383
5 ianuarie 1892	384

3 iunie 1893	385
11 iulie 1893	387
9 august 1893	388
27 octombrie 1893	390
15 decembrie 1893	396

Stărețismul. Gândirea Sfinților Părinți despre necesitatea și folosul îndrumării unui stareț în viața duhovnicească

400

I. Prefață

400

II. Învățătura Sfinților Părinți despre necesitatea stărețismului pentru cel ce dorește a se mântui

407

III. Învățătura despre înălțimea nevoinței supunerii față de un bătrân

416

IV. Cum trebuie să ne alegem îndrumătorul, ce reguli trebuie să respectăm în alegerea lui și ce calități trebuie să aibă îndrumătorul ales

419

V. Învățătura despre principalele îndatoriri față de îndrumător, mărturisirea gândurilor și ascultare. Învățătura despre mărturisirea gândurilor

422

VI. Învățătura despre ascultarea față de îndrumător

427

VII. Învățătura Sfinților Părinți nevoitori despre piedicile din partea diavolului în săvârșirea osteneții mărturisirii gândurilor și a ascultării

436

VIII. *Învățătura despre roadele
cel bune ale mărturisirii gândurilor
și ale ascultării față de îndrumător* 439

IX. *Învățătura despre urmările
dezastruoase ale nevoițelor
săvârșite după voia proprie* 445

Încheiere 453

Întemeierea monahismului

Începutul viețuirii monahale a fost statornicit încă din secolul al III-lea, însă în secolul al IV-lea acesta ajunge la o deplină înflorire. Slăbirea rigurozității vieții creștine, odată cu pătrunderea în Biserică a acelor convertiți, preocupați în Creștinism numai de interese lumești, i-a îndemnat pe râvnitorii bunei credințe să plece din orașe și sate în locuri pustii, ca acolo, departe de frământările lumești, să își petreacă viața în nevoințele lepădării de sine, în rugăciune și cugetări adânci dumnezeiești. În rândul acestor nevoitori, primul loc îl ocupă Cuviosul Antonie cel Mare, care după dreptate este socotit întemeietorul monahismului. El s-a născut în Egipt, în anul 251, într-o familie creștină bogată. Când avea 18 ani, părinții lui au murit și el a rămas moștenitorul unei averi însemnate. Dar inima lui Antonie nu trăgea către bunătățile pământești. Odată, venind la biserică, a auzit cuvintele Evangheliei: *Dacă voiești să fii desăvârșit, du-te, vinde averea ta, dă-o săracilor și vei avea comoară în cer; după aceea, vino și urmează-Mi* (Matei 19, 21).

Evlaviosul tânăr a primit acest verset ca pe o chemare dumnezeiască la viața jertfelnică, și a făcut așa cum i s-a spus: a vândut averea sa, banii i-a dat la săraci, și el s-a retras la un bătrân pustnic, care locuia în apropiere de satul său natal, și sub îndrumarea lui a îmbrățișat viața ascetică. Dar, tinzând către desăvârșita însingurare, tânărul ascet l-a părăsit curând pe bătrân și s-a sălășluit la început în peștera goală a unui mormânt, iar apoi în ruinele unei vechi cetăți de pe malul estic al Nilului, unde nu era nicio locuință omească. Douăzeci de ani a trăit Sfântul Antonie în aceste ruine, în deplină singurătate, nevoindu-se în post și rugăciune, și supunându-se lipsurilor de tot felul. Unii dintre prietenii lui veneau la el doar de două ori pe an și îi aduceau pâine, primind în schimb coșurile, făcute de mâinile Cuviosului.

Viața pustnicească aspră, pe care o ducea Cuviosul, se desfășura, totuși, nu fără neliniști și tulburări. Pe de o parte marele nevoitor era deseori supus ispitelor din partea demonilor, care aduceau peste el frica și groaza prin felurite arătări, înfricoșătoare iar pe de altă parte sufletul lui era tulburat de propriile gânduri despre plăcerile și desfătărilor lăsate de el în lume. Sporindu-și ostenele și întetindu-și rugăciunile, în cele din urmă, s-a întărit atât de mult în viața duhovnicească, încât nici ispitele demonilor, nici propriile lui gânduri nu l-au mai tulburat.

Între timp, vestea despre neobișnuita viață a lui Antonie s-a răspândit în tot Egiptul, și mulți dintre creștini au început să îl viziteze, iar unii își doreau chiar să viețuiască lângă el, ca sub îndrumarea lui să ducă aceeași viață pustnicească. Antonie a acceptat să ia asupra sa îndatorirea de povățuitor în viața pustnicească, și în jurul lui s-a format o întreagă obște de ucenici nevoitori. Aceasta a fost prima obște monahală (anul 305).

Cuviosul Antonie nu le-a dat ucenicilor săi reguli amănunțite cu privire la viața monahală; dar, în general, a stabilit clar acele cerințe, pe care ei trebuiau să le îndeplinească pentru a atinge cea mai înaltă desăvârșire morală. Astfel, și cu cuvântul și prin exemplul vieții sale personale, el îi îndemna la: deplina lepădare de toate bunurile pământești, lăsarea totală în voia lui Dumnezeu, rugăciune, cugetare în singurătate la Dumnezeu și lumea duhovnicească, osteneală trupească și altele.

După șase ani (anul 312) de la întemeierea obștii monahale, Cuviosul Antonie, tulburat de mulțimea vizitatorilor, s-a retras din ruinele cetății în așa numita pustie cea mai dinăuntru, care se afla la o distanță de trei zile spre răsărit față de locul ultimelor sale nevoințe, și s-a instalat într-o peșteră de munte. Numai din când în când venea la obștea pe care o lăsase, pentru povățuirea și întărirea ei în viața duhovnicească. Dar mulțimea l-a găsit și în noua lui singurătate, cu atât mai

mult că Domnul îl învrednicise pe marele ascet de darul facerii de minuni și al înainte-vederii. Oameni din toate clasele sociale, bogați și săraci, de seamă și neînsemnați, veneau la el în pustie, unii – ca să vadă un bărbat sfânt, alții – ca să primească de la el sfat, mângâiere sau vindecare. Veneau la el chiar și învățați păgâni, atrași de faima lui, și intrau cu el în discuții despre credință.

Antonie, care studiase profund natura omenească, și prin cugetările în singurătate ajunsese la deplina cunoaștere creștină, prin învățăturile sale simple întotdeauna avea superioritate asupra lor. Faima lui Antonie era atât de mare, încât chiar însuși împăratul Constantin i s-a adresat printr-o scrisoare, în care l-a numit părinte și l-a îndemnat să-i scrie despre nevoile sale. Dar Antonie, care rupsese toate legăturile cu lumea, nu voia nici măcar să primească scrisori, și numai la îndemnul fraților a primit scrisoarea împăratului, și a scris o scrisoare de răspuns, în care, credincios sieși, lăudând evlavia împăratului, l-a sfătuit pe acesta să nu se laude cu titlul de împărat, întrucât împărații pământești Îl au peste ei pe Împăratul ceresc, Iisus Hristos.

În decursul îndelungatei sale vieți pustnicești, Cuviosul Antonie și-a părăsit pustia numai de două ori și s-a arătat în lume. Prima dată a venit în Alexandria în anul 311, în timpul prigoanei lui Maximin, ca să îi încurajeze și să îi mângâie pe mucenicii care sufereau pentru credință, iar a

doua oară tot în Alexandria, în anul 351, ca să îi sprijine pe ortodocși în lupta cu arienii. Ultima vizită a cinstitului pustnic în acest oraș zgomotos a fost deosebit de binefăcătoare pentru Biserica; în câteva zile el a adus la Hristos un număr considerabil de păgâni și eretici. În ultimii ani ai viețuirii sale în pustia cea mai dinăuntru, Cuviosul Antonie l-a întâlnit acolo pe Pavel Tebeul, care începuse încă dinaintea lui viața pustnicească, și până la întâlnirea cu el nu văzuse nicio față omenească; după cum spun Viețile Sfinților, Antonie l-a și îngropat pe Pavel. Iar el, viețuind în pustie mai mult de 85 de ani, s-a săvârșit cu pace în anul 356 (la vârsta de 105 ani).

Cuviosul Antonie a întemeiat viața pustnicească, schetică. După rânduiala statornicită de el, nevoitorii, aflându-se sub îndrumarea unui bătrân, a unui avvă (părinte), trăiau separat unul de celălalt în colibe sau peșteri și se dedicau nevoințelor în singurătate. Aceste obști pustnicești s-au numit lavre. Dar încă din timpul vieții Cuviosului Antonie a apărut un alt mod de viață călugărească – viața de obște. Nevoitorii, adunându-se într-o obște sub îndrumarea unui avvă, își duceau viața împreună într-un singur sau câteva așezăminte, urmând numai regulile generale. Obștile de acest fel s-au numit chinovii, mănăstiri.

Întemeietorul vieții monahale de obște a fost Cuviosul Pahomie cel Mare (anii vieții: 292-348).